

Na desno otok Pašmon z velikim samostanom Tkon, ki ga je ustanovil hrvaški kralj Krešimir III. Na kopnem Biograd (Zaravecchia). Nekdaj grad hrvaških kraljev. — Pakošani. Zadaj Dinarsko gorovje. — Vse polno otokov in otočičev. — Ljudstvo se peča z nabiranjem koral in spužev. — Največji otok Zlarin. Tu se kanal jako zoži. V prejšnjih doba ga je zapirala veriga.

Šibenik (12.000 prebivalcev). Prihod 330, odhod 5—. Presenetljiv pogled. Mesto sezidano po strmih pobočju holma, na vrhu grad. Največja znamenitost je stolnica. Iz 15. in 16. stoletja. Zato različni slogi. V južnem kotu luke, v Magdaleni, šolska ladja »Dandolo« za mladeniške pomorščake.

Šibenik-Split. Pri izlazu iz Šibeniškega kanala na desno Zlarin. Morje zopet jako otočno. Na levo globoka zaseka, na nje koncu Krapanj. — Primošten (Capoceto). — Rogoznica. — Pri rtu »Planka« se obala obrne proti vzhodu.

Spljetski zaliv. Na desno in levo otoki in čeri. Spljet. Prihod ob 9. uri. Nočevanje.

Četrty dan. Sreda 23. avgusta.

Spljet (25.000 prebivalcev).

V jutro 23. avgusta ob 6:30 izlet v Solin z železnico. Prihod 6:46. Naprosili bomo konservatorja monsijora Bulića, da nam razkaže izkopanine, ki se vrše pod njegovim vodstvom.

Solin (rim. Salona). Jako zanimive izkopanine iz rimske in prvokršćanske dobe. Mesto ozidje, vodovodi, kopeli, gledališča, bazilike, pokopališča itd. Odhod iz Solina 10:31, povratek v Spljet 10:44. Obed. Ogleđovanje Spljeta. — Dioklecianova palača, 30.000 m². V njenem okviru je sezidano skoro vse staro mesto, kjer stanuje do 3000 ljudi. — Stolnica, mavzolej cesarja Diokleciana, ki je v njem tudi pokopan. — Aeskulapov ali Jupitrov tempelj, zdaj baptisterij. — Arheološki muzej. — Strojmerjeva obala. — Bačvice (kopeli), Katalinićevi vrti. — Povratek v novo mesto. — Hrvojina kula (benečanski stolp). — Gradska obala. — Mramornati vodnjak cesarja Franca Jožefa. — Spomenik Luke Botića. — Izprehod na Marjan. Prekrasen razgled. Tam bi bila lahko skupna večerja. — Prenočevanje.

Namesto izleta v Solin bi se mogel prirediti izlet v Trogir, kamor bi pač bilo izletnike bolj volja. Trogir (Trau) je najzanimivejše in najbolj karakteristično dalmatinsko mesto. Povse srednjeveškega značaja.

Peti dan. Četrtek 24. avgusta.

Odhod iz Spljeta ob 4:00 zjutraj z »Dalmacijo«.

Hvar (Lesina). Prihod 6:30, odhod 6:50. Avstrijska Madeira. Mesto ima deloma še utrdbe. Dve trdnjavi, na levo Fort Spagaoło iz 14. stoletja, na desno Napoleon iz francoske okupacije. Stolnica, lombardski slog iz 14. stoletja.

Vis (Lissa). Prihod 8:10, odhod 8:30. — Zgodovinska znamenitost. Spomenik dne 20. julija 1866. padlim pomorščakom. Palme in rožiči.

Komisa. Prihod 9:45. Izlet v Bisove (Busi) 10—. Modra špilje. Slična oni svetovnoznani na otoku Kapri. Vhod 1 1/2 m visok, 3/4 m širok. Špilja 30 m dolga, 16 m široka. Globočina 16—18 m. Modra luč nastane zaradi podmorskega vhoda na nasprotni strani. Ob ugodnem stanju solca prodre dnevna svetloba skozi podmorska vrata do dna špilje, od koder se odbija. Voda absorbira vse druge žarke, in le modri trakovi prodre na površje.

Iz Bisova nazaj v Komiso, odkoder odhod ob 11:00 zvečer z Lloydom.

Šesti dan. Petek 25. avgusta.

Parnik zavozi v kanal Pelješac. Na levo polotok Pelješac (Sabiancello), na desno otok Krč (Curzola). Na pečini Glavat svetilnik. Na desni otok Miljes (Melada), na levo nadalje več otokov: Jakla, Župana, Lopud in otočičev.

Gruž-Dubrovnik. Prihod 7:30, odhod 9:30. — Med Gružem in Dubrovnikom polotok Lapad. — Otok Lakroma. — Med trdnjavami Punta d'Ostro na levo, Mamula na otoku Rondoni in Pta. d'Arca na desnem polotoku Cuštica kotorsko ustje (bocche di Cattaro). V ozadju Novigrad

(Castelnuovo). Na levo se zaje hercegovinska Sutorina (pred okupacijo neutralno ozemlje) v Dalmacijo prav do morja; rt Kobila. — Teodoški zaliv; arzenal c. in kr. mornarice. — Kanal »le Catene« se je svojodobno zapiral z verigami, odtod ime. — Kotorški zaliv. —

Kotor. Prihod 1:30. — Prekrasen pogled. — Kotor ima kakih 4000 prebivalcev. V starem veku Ascrivium. Nima mnogo zanimivega. Jako ozke ulice. Interesantne stare hišice. Stolnica. Izprehod proti Lovčenu do razgledne točke »Bella Vista«. — Prenočevanje. —

Sedmi dan. Sobota 26. avgusta.

Odhod iz Kotora 6:00 z Lloydom. Rižana (Risano). Prihod 7:15, odhod 8:15. — Najstarejši dalmatinski kraj, ustanovljen najbrže v drugem stoletju. V ozadju znamenite Krivošćije.

Novigrad (Castelnuovo). Prihod 10:00, odhod 10:30. — Staro ozidje in stare trdnjave. Na vrhu Fort Spagnuolo iz l. 1538. Trdnjava v nižavi — Forte die Terra — je še starejša. Mesto je ustanovil l. 1373. prvi bosanski kralj Tvrdko I. Kotromanović. Nekdanja prestolnica vojvodine Saba, ki jo je ustanovil Stěfan Kozarča pod cesarjem Fridrikom IV. l. 1440. Današnja Hercegovina.

Čavtat (Ragusa vecchia). Prihod 12:30, odhod 1:30. — Menda stari Epidaurus.

Gruž. Prihod 2:30. Obed. Izprehod v Dubrovnik. Raz Boninar (Bella Vista) diven pogled na Dubrovnik, Lapad, Pile, Lovrijenac (Fort S. Lorenzo) itd. — Pot drži po visoki, strmi obali. Velike agave in kakteje. Predmestje Pile. Nova bolnica. Mestni park Gradac. Hotel Imperial. Skozi pileška vrata vhod v Dubrovnik (Ragusa, kakih 15.000 prebivalcev). — Staro in močno ozidje (miri od grada). Zgodovinsko jako zanimivo mesto. Pred pileškimi vratmi je monumentalni vodnjak kiparja Rendića z vilo iz Gundulićeve drame »Dubravka«. Skozi vrata se pride takoj na plac (stradone), ki je bila svojodobno kanal. Palače so si čudno slične; nastale so istodobno po potresu l. 1667. Na levo cerkev Sv. Spas. (S. Salvatore) s klasičnim pročeljem iz l. 1520. Dalje frančiškanska cerkev z zanimivim zvonikom l. 1424, v 17. stoletju deloma prenovljen. Lepa gotška vrata. Samostanska lekarna je izmed najstarejših v Evropi. Na koncu place je na levo dogana, pred njo Roland-soha, znak trgovske prostosti. Na desno rektorska palača, sezidana 1388—1424, prenovljena po potresu l. 1667. Lepo dvorišče. Rektor je bil za republike predsednik malega sveta. Poleg rektorske palače občinska hiša, lokalni muzej in gledališče. — Cerkev sv. Vlah, dalje stolnica Velika Gospa. Slika v velikem oltarju (Vnebovzetje Marije) pripisujejo Tizianu. Na stranskih altarih tudi znamenite slike, ki so jih slikali Pordenone, Palma star., Andrea del Sarto itd. Obe cerkvi sta baročni. Gundulićev trg s spomenikom od Rendića. Vojaška bolnica, prej jeziški samostan, in Collegium Ragusinum. Izprehod po ozidju v spremstvu vojaka; dovoljenje se izposluje na komandi. — Na vzhodnem koncu place pločka vrata. — Mala luka (Cassone). — Samostan Dominikancev. Krasne slike. Znamenit obhod (Kreuzgang) — Rastlinstvo okrog Dubrovnik se bliža tropičnemu. Palme, agave, velikanske platane, kakteje itd. — V Dubrovniku ali Gružu prenočevanje. (Konec.)

Razgled po šolskem svetu.

— Češka šola v Litomericeh. Dne 24. pret. m. je upravno sodišče na Dunaju razglasilo razsodbo glede pritožbe občine Litomerice in nemškega mestnega šolskega sveta proti naučnemu ministru, ker je dovolilo ustanovljenje javne češke ljudske šole v Litomericeh. Upravno sodišče je odbilo utok kakor neosnovan ter je obsodilo občino v plačanje stroškov v znesku 1200 K. S tem je torej priznalo, da živi v Litomericeh tako močna češka manjšina, da ima po zakonu pravico do češke šole.

Raznoterosti.

× Ljudsko štetje na Ruskem. Rusko cesarstvo je imelo, kakor kaže baš končano ljudsko štetje, 1. januarja 1910. leta 160.095.200 prebivalcev. Zadnje štetje se je vršilo na Ruskem leta 1897. Od takrat pa do danes se je pomnožilo prebivalstvo za 26,2%, to je okoli 33.199.000, kar znači lep napredek. Po deželah se razdeli rusko prebivalstvo sledeče:

v evropski Rusiji 116.505.000, na Poljskem 11.671.000, v Kavkaziji 11.392.400, v Sibiriji 7.878.500, v Osrednji Aziji 9.631.000 in na Finskem 3.015.700 prebivalcev. Osminka vsega prebivalstva, to je približno 21 milijonov Rusov, živi v večjih mestih, drugi pa so razdeljeni po manjših mestih, vaseh in selih.

× Poraba alkohola na Francoskem. Ravnatelj psihiatričnega zavoda v Bizerti je obelodanil naravnost neverjetne podatke o vse večji porabi alkohola na Francoskem. Francoska stoji z ozirom na porabo alkohola na prvem mestu med vsemi evropskimi državami. Leta 1907. so porabili v Francoski 129 milijonov litrov alkohola ali 3:31 litrov po osebi. Posebno se mnogo porabi absinta. Poraba absinta se je od 700.000 litrov leta 1874. povišala na 36 milijonov litrov leta 1910. Po tej porabi alkohola troši Francoska sedaj vsako leto za alkohol lepo vsoto treh milijard frankov.

× 150.000 mark v mravljišču. Blizu Hanoverja so si neznani tatovi izbrali zares čudno skrivališče za ukradeni denar. Na binkoštni pondeljek sta dva delavca našla v tamošnji okolici mravljinšče, v katerem je bilo 150.000 mark.

× Poljska razstava v Berlinu. Zveza poljskih obrtnih društev priredi meseca avgusta (26.—28.) v Berlinu obrtno razstavo, ki jej je svrha, da pokaže, kaj se in kako se v Poljski dela na polju industrije in obrti. Posebni oddelek bo za ta dela poljskih žensk.

Zahvala.

Učiteljski abiturienti in abiturientke se kar najtopleje zahvaljujejo cenjenemu učitelstvu, zastopnikom raznih korporacij in vsem ostalim udeležencem za mnogobrojen poset našega zborovanja. Posebno zahvalo izrekamo vsem gospodom pozdravnim govornikom: predsedniku »Zaveze jugoslov. učiteljskih društev« učitelju Jelencu, deželnemu poslanecu Ganglu, ki nas je pozdravil v imenu »Zveze slovanskega učiteljstva« ter g. Nagliču za pozdrav v imenu svobodnomiselnega narodno-naprednega dijaštva. Za lep pozdravni govor izrekamo posebno zahvalo srčnemu prijatelju učiteljstva g. prof. Jugu in g. Vesenjaku, uredniku »Sloge«. Zahvala dalje g. poročevalcem listov in g. učitelju Ivanu Dimniku, ki nas je s pravo požrtvovalnostjo podpiral v pripravah za naše zborovanje.

Izrečena naj bo na tem mestu dalje zahvala vsem onim, ki so pripomogli k našemu krasno uspelemu vrtnemu koncertu: g. gostilničarju, ki je znan kot velik prijatelj učiteljstva in po svoji točni in solidni postrežbi, našim pridnim orkestrom in pevcem, g. nadučitelju Črnagoju, ki nam je podaril kot gmotni prispevek vrtnega koncerta veliko množino cvetlic, vsem gospodičnam-prodajalkam cvetlic in narodnega blaga; slednjič srčna hvala vsem ostalim udeležnikom vrtnega koncerta, ki so z gmotnimi prispevki položili temelj za učiteljski sklad.

Listnica uredništva.

V koševski okraj: Danes nam je zmanjkalo prostora, porabimo prihodnjič. Pozdrav! — F. K. v P.: Tak predlog, seveda jako previdno sestavljen in še previdnejše utemeljen, bi bil umesten. Boljše pa je, če bi ga ne bilo treba.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 296. Štatersko. 1—1
Na osemrazredni ljudski šoli v Orešju je stalno popolniti mesto šol. vodje z dohodki II. plačilnega reda. Prošnje za to službo je vlagati po službenem potu pri krajnem šol. svetu v Orešju do 20. julija 1911. Okrajni šolski svet v Brežicah, dne 21. junija 1911.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonoeno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in isplačuje se vsak četrtak od 1/2. — 1/3. ure popoldne in vsako soboto od 5.—1/7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (šekovni račun št. 868.313). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna. Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojila na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porek in plačnik, nastava premišljen, zemljišč in vinjarnih tercij, prednamba na plačo ali penzijo. Prošnje za posojila brezplačno proti vplačljavi 20 h v poštini znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za doplačilo rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna dela) se vrača po načinu:

A	v 12	mesečních	rokůh,	in	síste	11	rokov	A	9	K	—	h,	12.	rok	4	K	78	h
B	18	"	"	"	"	17	"	6	4	—	"	18.	"	3	4	58	"	
C	24	"	"	"	"	23	"	50	24	—	"	24.	"	3	—	—	"	
D	38	"	"	"	"	37	"	3	38.	—	"	38.	"	—	—	66	"	
E	46	"	"	"	"	45	"	2	46.	50	"	46.	"	1	—	81	"	
F	60	"	"	"	"	59	"	2	60.	—	"	60.	"	—	—	70	"	
G	70	"	"	"	"	69	"	1	70.	75	"	70.	"	—	—	58	"	
H	85	"	"	"	"	84	"	1	85.	50	"	85.	"	1	—	26	"	